

LIVHUSAREN

KUNGL LIVREGEMENTETS HUSARER

och

LIVHUSARERNAS KAMRATFÖRENING

LIVHUSAREN

NI KAN UPPNÅ
SPARMÅLET
PÅ HALVA TIDEN
MED
SPARLÅN
I

SVERIGES KREDITBANK

Hertig Johans torg 2, Skövde, tel. 121 30, 121 23, 121 33 (linjevälj.)

"No hour of life is lost that is spent in the saddle"

TILLVARATAG TIDEN
OCH GRUNDMURA HÄLSAN

på

GÖTEBORGS RIDHUS

LIVHUSAREN

SEKUNDCHEFEN HAR ORDET

Det är glädjande att konstatera att intresset för denna tidning är stort. Första året har gått bra, även ekonomiskt. Prenumerationsantalet stiger efter hand som tidningens existens blir uppenbar för alla. Livhusaren binder allt fler och fler livhusarer samman. Den fyller därmed bättre och bättre en annan allvarlig och viktig uppgift — vidmakthållande och spridande av den goda livhusarandan, präglad av lojalitet mot förbandet och av fighting spirit. Denna anda är av avgörande betydelse för krigsförbandens kvalitet. Utan förbandsanda blir varje spaningseskvadron eller militärpoliskompani värdelöst, hur fin materielen än är.

När ni värnpliktiga träffas i era fältförband, se då till att den goda andan finns och ni ska finna att även de svåra uppgifterna blir lätta att lösa.

Bengt Jönungqvist

Fil lic, kapten Jan von Konow:

ARVET SOM FÖRPLIKTAR

*Från fäder är det kommet,
till söner skall det gå,
så länge unga hjärtan
ännu i Norden slå.*

ERIK GUSTAF GEIJER

De här raderna riktar sig framför allt till Dig, som just fullgör Din militära tjänstgöring vid K 3. För många kanske rubriken förefaller avskräckande: förmaningar och s k goda råd har man sannerligen fått mer än nog av på sista tiden — nu kan det räcka, det här är inget som angår mig. Men stopp ett tag: visserligen är ett sådant resonemang förklarligt och, med hänsyn till Din ålder, förlåtligt — men varför ändå inte sätta till fem minuter? Längre tid tar det nämligen inte att läsa denna artikel.

Du skall komma ihåg, att den medborgerliga skyldighet Du nu fullgör inte är något självändamål. Den är tvärtom insatt i ett mycket stort sammanhang, som heter fäderneslandet. Det är ett ideellt begrepp, som inom sig hyser allt som ger vårt liv värde och tillvaron mening. Det är naturens lag att de unga en gång skall ta vid, där de äldre slutat. På våra skuldror vilar ansvaret för vårt lands och vårt folks framtid, ett tungt och krävande ansvar. Ingen kan skjuta undan detta ansvar, möjligen kan man skjuta upp det — men kvitt det blir ingen.

Du har äran tillhöra ett gammalt truppförband, som existerade redan på den tiden Sverige var en stormakt. År 1536, i samband med Arboga möte, lades av Gustaf Vasa grunden till vad som sedermera benämndes Livregementet till häst, av vilket Livregementets husarer utgör en förgrening.

Förr i tiden — för övrigt ända fram till 1900-talets början — bestod arméns kärna av den indelta stammen, män som vikt sitt liv åt soldatens yrke och som i lön av kronan hade boställe och jord att bruka. Du kan ännu på kartan finna beteckningar som HT, ST, GT, DT — de anger platsen för de gamla boställena: husartorp, soldattorp, grenadjärtorp, dragontorp. Alla dessa hederliga tecken, som här och var i riklig mängd förekommer på kartbladen, är numera blott och bart tecken utan faktisk motsvarighet annat än kanske en knappt skönjbar fyrkantig upphöjning i gräset, några vildvuxna fruktträd, en igenrasad källare. Det är vad som återstår av de torp, som fordomdags hyste vår indelta armés knektar, denna säregna kombination av krigare och bonde, som åt vårt lands militära organisation förlänat en karaktär utan motsvarighet i något annat land, undantagandes Finland, förr det svenska rikets utpost i öster. Mossbelupna grundstenar och längesedan murknade bjälkar utgör i dag gravmonument över ett system, som i tre århundraden varit den klippfasta grunden för vårt riksförsvär. I alla de låga torpen, nu vordna ruiner, har arvet från fäderna vårdats av hängivna män. Ej har tegarna

burit rika skördar, ej har fattigdom och nöd varit sällsynta gäster. Men trygga och plikttrogna har bygdesoldaterna vandrat sin väg genom livet. Där far har slutat har son eller söner tagit vid, och på excercishedar och mönstringsplatser har leden stått fulltaliga, då fanan eller standaret svurits trohet.

Allt detta tillhör nu en längesedan svunnen epok — men ändå blir det på något sätt levande igen då man står inför det, som en gång varit ett knektboställe. Man förnimmar arvet från fäderna, arvet som förpliktar. Vad som nyss givits skall av oss lämnas vidare till nästa generation. Arvedelens levande innebörd får inte gå till spillo, om än tider och seder förändras. De moralbegrepp som utstakade bondesoldaternas levnadsväg måste allttjämt vara normgivande för v å r t handlande: gudsfruktan, trohet mot konung och fädernesland, plikt-känsla, lojalitet, ridderlighet, disciplin, kärlek till familjen, hembygden och truppförbandet. Först då förvaltats arvet väl.

Det kan vara lustigt med fantasins flykt inför åsynen av några gamla torprester! För ens inre blick står där plötsligt åter ett välskött torp med en täppa utanför knuten och en snidad sköld på gaveln. Ur skorstenen ringlar röken, på backen stöjar ungarna och i stallet hörs nummerhästen gnägga. På den ofta magra tegen vajar rågen, på ången strax intill syns en man i färd med att bryta sten för att omsider kunna lägga ännu några kvadratmeter jord under plojen. Det är en bild av den indelte knektens vardag, hans hårda och stundom bittra kamp och strävan för brödet åt de kära. Och i rusthållskistan i storstugan ligger uniformen inlåst, på väggen hänger geväret eller ryttarpistolerna och sabeln på ömse sidor om tavlan med kungens bild.

Det strävsamma livets högtidsstunder är söndagarna: vi ser soldaten på stugtrappen, klädd för kyrkparaden i sockenkyrkan. Eller vi ser honom till häst på gårdstunet, redo för regementsmötet på heden, en bister krigare förvisso men med ett vekt hjärta under den skrovliga ytan. Ännu andra bilder drar förbi: landet i krig, hårda tider, barkbrödstider — kanske är det avsked för alltid. Yrsnön piskar, stormslitna moln jagar förbi på en blygrå himmel. Framåtlutad i sadeln, insvept i kappan, försvinner ryttaren i snögloppet. Han vänder sig om, en sista avskedsvink åt de kära, så är han borta. Kompanier och skvadroner samlas till regementen, de slitna fälttecknen vecklas ut framför fronten. Många som står där i leden skall aldrig återse de låga torpen. Dem väntar mullen på fjärran slagfält. Låt oss minnas de sköna slutorden i Verner von Heidenstams »Karolinerna»: »Och var i främmande land blommor så avlägset ett fält, att vi icke kunna sätta oss på tuvan och viska: är detta manne stället, där en av de våra sova, en av de förblödda?»

Nu har de sista indelta knektarna försvunnit, och deras gärning tillhör en förgången tid. Men kvar

En rusthållsryttares förmåner

Städsel 6 och lega 78 kronor, av vilka 15 kronor avlämnades till skvadronschefen vid kontraktets underskrivande att för husarens räkning insättas på sparbank. Återstoden, eller 60 kronor, skulle för samma ändamål även avlämnas till skvadronscheferna, som han företedde skriftligt intyg, att dessa medel skulle för husarens räkning utbetalas. Årlig lön, räknad från kalenderår, var 5 kronor, som varje år vid november månads visitation skulle avlämnas till avdelningsunderofficeren för att genom skvadronschefens försorg insättas på sparbanksbok.

Förmånerna utgjorde vidare:

Torpstuga med uthus enligt författningarna samt 1 hektar jord därinvid till planteringsland, att tillträdas den 14 mars samma år. I natura utgår årligen 3,3 hl råg av ren och strid beskaffenhet, 650 kg hårdvallshö, 200 kg sidvallshö, 680 kg råghalm, 170 kg vårsädeshalm, att lämnas hälften i mars och hälften i september.

Dessutom i stället för eljest brukligt fårbyte och malt dess värde i penningar med 5 kronor att lämnas och insättas i likhet med den årliga lönen. Till vedbrand anslogs årligen 8,5 kbm kastved, att efter utsyning av husaren själv upphuggas samt lämnas efter behov under vinterns lopp. Vidare ägde husaren, att för sitt behov efter anvisning, av rusthållets skog hopsamla stubbar, bagnar och ris, motsvarande fyra parlasse, samt gårdfång till boställets inhägnad. Bete erhöles årligen från 1 juni till den 1 oktober för två kor på rusthållets skog. Husaren fick slutligen dragare till hemkörning av vedbrand och gårdsfång, dragare med tjänliga redskap till bo-

lever minnet av pliktrogna, pålitliga svenske män, som aldrig dagtingade med fruktan och villrådighet utan gick sin väg rakt fram i livets alla skiften.

De har bringats i åtanke för att Du bättre skall kunna förstå vad det förpliktande arvet innebär. Många finns i vår tid, som nonchalant viftar bort de ideella värdena och påstår att de saknar existensberättigande i en materiell tidsålder. De avslöjar därmed endast sin egen inneboende torftighet. Tom och innehållslös bleve den värld, där allenast rationalisering och krass materialism finge råda.

Ditt truppförbands obrutna arvslinje allt ifrån 1500-talet är ett av de många vittnesbörderna om det svenska försvarets sega rötter i hembygden och i det förflutna. Men den är samtidigt en maning att se framåt mot det som skall komma, då andra har att ta vid, där vi själva slutat. Har dessa reflektioner kanhända hjälpt Dig att inse något av den förpliktelse som åvilar alla svenskar med ansvarskänsla och redligt sinnelag — då är ändamålet nått. Har de icke lyckats med detta — spar dem då och ta fram dem igen om några år, när omdömet hunnit mogna och livserfarenheterna djupnat: kanske de då har något att säga.

ställsjordens brukande, liksom två kvarnresor årligen.

Till avskedsjord att i sin och sin första hustrus livstid bruka och bebo erhöles husaren 0,25 hektar odlad jord med nödig byggnadsplats därinvid att efter femton års tjänst tillträdas. Om husaren efter tio års tjänst blev oförmögen att vidare tjäna, skulle han genast tillträda nämnda avskedsjord och byggnadsplats.

Vid ett sådant kontrakts upprättande närvaro skvadronschefen, en sergeant samt rusthållaren och husaren. Skvadronschefen bevakade alltid husarens intressen kontra rusthållaren på ett lojalt sätt.

(Anställningskontraktet taget från Ivar Källs: En rusthållsryttares minnen.)

Då husaren kröp in i sin vackra uniform och sina blanka stövlar för att rida till regementsmötet, väckte han beundran hos grannar och anhöriga — det visste han också med sig. Hans häst, som inte hade fått användas i jordbruket, och länge stått inne, hade »stallkurage», varmed menas en ystert kråmande livlighet inför friheten. Det rådde ett rörligt liv vid Olovsborg eller vid Fellingsbro gamla krog. Här vimlade det av rusthållsryttare och deras befäl, länsman och veterinär, skrivare, rusthållare, kvinnor och barn samt naturligtvis de sk nummerkulorna, varmed avses hästarna. Kaffepannorna puttrade i backarna, handelsbodarna voro överfyllda, och matsäcksskrinen slutpackades med tobaksflåtor, snusstrutar och blanksmörjaskar. I sin medfödda konservatism hade hästarna till en början svårt att bekanta sig med varandra och slängde ibland litet otåligt med skänkarna.

Pluntorna kommo i farten och gamla kamrater sågo varandra i ögonen, glädjande sig åt det kommande mötet. Fanjunkaren satt vid ett bord och prickade av sina listor. Rusthållarna gingo omkring, faderliga och ansvarsfyllda, och kramade fram en extrafemma till sin husar, medan rusthållarmor smusslade med ett paket innehållande godbitarna från hennes skaffereri. Ryttmästaren satte sig i spetsen för kolonnen, som hade Sannahed till mål. Ritten gick över Glanshammar och Sköllersta. Himlen var blå, ängarna doftade, bina surrade, fåglarna sjöngo med full hals, det var en fröjd att leva.

Vid framkomsten blev det avsittning i stallgatan. Ettor och treor i avmarschen avlämnade sina hästar, slogo ner krubbpålar, sträckte linorna, varefter hästarna bundos. Sedan varje karl avlämnat åtta små och fyra längre tältpinnar, restes tälten, sex inalles för skvadronen, tre på varje sida om stallgatan. Man hämtade halm hos bönderna i Rala och stoppade madrasserna. Officerarnas och underofficerarnas tält lågo längre upp.

Sedan kom krigarlivet snart igång. Då man språkade med en gammal indelt husar om denna tid, spritter det i hans stela lekamen och ögonen börjar glänsa som lusteldar. Det var tider!

(Ur David Blombergs: Livskvadronen av K 3 i Fellingsbro.)

”Vi på Vadsbo skvadron”

Vadsbo skvadrons visa

*!/: Var skall jag mig en flicka finna,
som är så skön som alpens ros? !/:
För du och jag, vi bygga oss en boning;
men var?*

*Jo, där näktergalen sina drillar slår,
ja drillar slår,
där månen lyser så förtroligt,
där bäcken rasslar, böljan slår.*

*Den vän, jag ständigt har i tankarna,
för den jag leva vill och dö.
För du och jag . . .*

*Vi skola allesammans vandra
på livets törnbeströdda stig.
Men du och jag . . .*

*Vi skiljas aldrig från varandra,
förr'n döden skiljer mig från dig.
Nej, du och jag . . .*

*!/: När vi ska vandra ner i graven,
då följa blad och blommor med !/:
För du och jag, vi bygga oss en boning;
men var?*

*Jo, när näktergalen sina drillar slår,
ja drillar slår,
där månen lyser så förtroligt,
där bäcken rasslar, böljan slår.*

Anmärkning: Visan finns upptagen i Västgöta nations sångbok, tryckt 1954.

Nu trampar en ny kull värnpliktiga marschkängorna på K 3:s kaserngård — och det är inte vilka värnpliktiga som helst. Nej, det är soldater som mäter uppåt två meter i strumplåsten och som ger ett både myndigt och stiligt intryck i alla de uniformer som plåtskåpen inne på logementen är till bristningsgränsen fyllda av. Militärpoliselev kan var och en sätta på sitt visitkort, och det är ett epitet som alla är stolta över — en stolthet som inte ens förkrympta linnekläder eller långkalsonger som kan viras tre varv runt midjan, kan undergräva.

De förhoppningsfulla militärpoliseleverna har redan avverkat den första av det antal skeden som värnpliktstjänstgöringen är uppdelad i. Så nu kan alla vända klack, lägga och ta gevär och lägga an en uppsyn, som blott denna kan skrämman fienden på flykten. Den sistnämnda detaljen är minst lika viktig som att svara högt och rappt — det har befälen förkunnat. Och själva har de föregått med det bästa exempel på lämplig mimik. Skvadronschefen, rytmästare Widegren t ex, var så föredömlig att en soldat i ledet vid första uppställningen blev så spak i knäveckan att han inte kunde hålla i sär begreppen utan besvarade ett tilltal med »ja, rustmästare!»

Den olycklige nyinryckte krigsmannen förväxlade måhända i sin tillfälliga sinnesförvirring rytmästaren med rustmästare Lundberg, vars tordönsstämma och bistra anletsdrag enligt påstående lär få vilken berusad flottist i Stockholm som helst att stå i enskild ställning. Tredje pluton som drillas av honom betvivlar inte riktigheten i uppgiften.

Tro nu inte att militärpoliseleverna fortfarande låter sig skrämmas av kommandon som kommer som piskrapp. Ingalunda. Alla vet att röstresurserna skall utnyttjas till det yttersta i det militära — och de har själva lärt sig att lägga kraft bakom orden.

Den hägrande befordringen till vicekorpral ger extra styrka åt kommenderingarna och när en befälselev beordrar »Framåt marsch» eller »Avdelning halt» på kaserngården låter det nästan som om ett stamanställt befäl var i farten.

Tagande av befäl hör till ett blivande befäls uppgifter och därför var det helt i sin ordning att sekundchefen överstelöjtnant Ljungquist kontrollerade 5. skvadrons förmåga i det avseendet vid sin inspektion efter första skedet. Fastän nerverna var spända som pianosträngar på somliga av soldaterna, gick såväl befälsföringen som exercisen bra och sekundchefens försäkran att skvadronen tillgodogjort sig utbildningen på ett »fullgott sätt» ljud som musik i öronen på både befäl och värnpliktiga. Efter ett tämligen ansträngande första skede med övning i så nya och varjehanda ting kändes de erkännasamma orden så hugnesamma för alla.

Det var alltså nöjda soldater som stuvade in stridsselen och alla andra attiraljer i skåpen denna inspektionsdag — och nöjda är de förresten nästan jämt. Förhållandet till befälet är det bästa och om möjligt ännu bättre är relationerna till köket och dess personal, som bjuder den godaste mat.

Pojkar med bantningsambitioner blev raskt desillusionerade, då de fick en uppfattning om hur gott K 3:s mat smakade. Alla har gått upp i vikt, fastän överfurir Höglund och rustmästare Bengtsson gör så gott de kan för att reducera kaloribeståndet under den fysiska träningen.

Det bästa som följer i värnpliktens spår är kanske ändå de kamratband som knyts.

Norrlänningarna på logementen blir i all vänskaplighet kallade för lappar, men de kvitterar med att pika sina tydligt boende antagonister för deras benägenhet att hära det danska språket, och så kommer ett ironiskt »ja, min själ» som extra påbröd. Andan är syrlig men hjärtlig, och alla trivs i gemenskapen och med det militära livet.

Visst kan detta te sig enformigt ibland men programmet är i regel omväxlande och alltid händer det någon episod, som oväntad och komisk ger krydda åt verksamheten.

En sådan episod utspelades i all enkelhet på logement sex på tredje pluton härom kvällen, då alla hade gått och lagt sig, ehuru de inte såsom logementschefen hade kommit till John Blunds rike.

Ljuset var släckt men närvarorapport sänkades

Oljemålning på officersmässen av överstelöjtnant J. G. (John) Arsenius, chef för Vadsbo skvadron 1857—1868.

Redaktören

önskar att alla som har trevliga (gärna korta) »manöverminnen» skriver ner dessa och insänder dem till redaktionen. Om någon av blygsamhet ej vill ha författarnamnet ut-satt så respekteras detta.

föreslår att en nypressning sker av grammofonskiva med Kungl Livreg husarers marsch. Övriga marscher på skivan kan förslagsvis vara Kungl Livgardeskv, Kungl Norrlands dragoners samt Skånska kavalleriregementets (travmarschen). Skivan är utgången i allmänna handeln och 200 förhandsbeställningar erfordras för nypressning. Pris för skivan är cirka 10: — kr. Beställning (bindande) till redaktören.

K 3 segrade i III MID poängpris 1963, grupp II

Resultatet innebär att K 3 i sin grupp i de tävlingar som äro gemensamma för alla förband inom militärområdet, erhöill högsta sammanlagda poängsumman.

på logementsdörren, varför dagunderbefälet plikt-enligt gick in, tände och väckte logementschefen i hopp om att få reda på om alla var inne.

Vid åsynen av stolparna på axelklaffen blev den nyväckte logementschefen helt fångad av stundens allvar och i tron att reveljen just gått, hoppade han ur sängen, ställde sig iförd pyjamasbyxor framför befälet och gjorde avlämningen:

— Rustmästare. Alla u p p s t i g n a !

LIVHUSARVISA

av GUSTAF FRÖDING

*»Min flicka, min flicka, i polkagalopp
min flicka, till himlen du far.*

*Och ej med en ynkelig civil far du opp,
men förd av en man av en ädel tropp,
en livregementets husar.*

*Med värjan i handen i fiendelanden
jag rider att kämpa för dig, kära vän.*

*Sväng om, kära vän,
trå lätt, kära vän.*

Ännu äger Sverige män.»

(Manuskript i Mörnarska samlingarna, Örebro stadsbibliotek.)

Remontutbildningen skedde förr skvadronsvis. Ryttmästare Figge von Essen uppvisade en ovanligt bra andra årskull och fick mycket beröm därför. Ryttmästare Rhodin på livskv, som var avundsjuk på detta, frågade Figge hur han bar sig åt. Figge: »Överste Adelsvärd känner ju inte igen några hästar, så jag hade inte en enda remont i den avdelningen».

Ralajohan startar ett amerikanskt lotteri och vinsten är en klocka. Den lycklige vinnaren kommer för att hämta uret. »Det kan du hämta själv. Då ä stallklockan på livskvadron!»

NATTLIG ORDERRITT

Av Eric Sörensen

Så länge livhusarerna voro beridna avhölls varje höst en tävling i nattlig orderritt för officers- och underofficerskårerna. Tävligen, som från början gick ut på att snabbast förflytta sig till angiven plats och där korrekt framföra en vid starten uppläst order, övergick så småningom till en ren orienteringstävling till häst. Banan brukade mäta två—tre mil fågelvägen med 4—6 kontroller, som antingen voro mörka eller utmärkta med röda lyktor. Den tillryggalagda sträckan blev emellertid betydligt längre och mången red säkert över de 5 milen genom felaktig orientering och dåligt vägval. Det gällde att ha vältränade hästar och att hushålla med hästens krafter och noga akta sig att rida sönder honom, ty den ryttare diskvalificerades, vars häst ej dagen efter visade sig fullt fältduglig vid den obligatoriska hästbesiktningen.

Start och mål var i de flesta fall förlagt till större gårdar med uppställningsmöjligheter och möjligheter för de tävlande att aväta en oftast mycket sen kungens middag, där värdfolket på stället var inbjudna som gäster i eget hem.

Tävlingsledaren hade ett ansvarsfullt och svårt värv. Han skulle välja start och målplats med sällsynt gästfritt värdfolk och finna terräng med goda markförhållanden och möjligheter till vägval, som ej blott favoriserade den snabbaste hästen.

Den som ej haft förmånen att beriden på en vältränad häst få delta i en nattlig orientering, kan heller aldrig föreställa sig hur roligt, spännande och trevligt det var.

Redan tävlingsdagens morgon möttes man vid hästvisitationen, där regementsveterinären avgjorde om hästen fick starta eller ej. — Under dagens lopp stötte man ofta samman igen vid olika förråd, där all slags belysningsmateriel m m togs ut. Eventuellt nya utrustningspåfund försökte man nogsamt hemlighålla.

Hästarna avgick till starten under förmiddagens lopp, antingen per bil eller utridna av hästskötarna.

Någon gång mellan 16 och 17 skedde så avfärden i buss från valvet och omedelbart började gissningarna var start och mål skulle ligga. Väl framme vid startplatsen såg den tävlande om sin häst och utrustning och gick därefter upp till startplatsen, där det bjöds på kaffe. Värdfolk och ej minst eventuella barn frågades ut om terräng och vägar och alla hade egna spekulationer om kontroller och mål.

Men snart är det tid för första ekipage att ge sig iväg. De första startnumrens hästar äro redan framförda på gårdsplan. Första ryttarens start brukade alltid noga åses, då man kanske kunde få någon ledning av vart han styrde kosan. — Vem kan förresten glömma den gång som en ivrig ryttmästare i tävlingshetsen kastade sig upp på fel häst, galopperade iväg och ej stannade trots skrik och protester från den rätte hästägaren och hästskötarna förrän efter ett hundratal meter. Det var inga vänliga ord som fälldes i mörkret och han fick nogsamt äta upp det under middagen senare på kvällen. Hans egen utsago att det väl ej är så lätt att känna igen sin häst i mörkret och förklaringen, att han först på grund av stigläderlängden konstaterat, att det var något fel, förbättrade ingalunda hans position som hästkarl.

Men låt oss följa en ryttares väg ett stycke. — Det är kolmörkt, omkring nollgradigt, det blåser rätt kraftigt ute på slätten, hästen är orolig och andedräkten står som ett moln ur näsborrarna. Kompassriktningen är uttagen, d v s huvudriktningen, och framåt går det i galopp på en mindre enskild väg. Här och där lyser det ur någon stuga och ofta står det några civila och tittar, när man kommer galopperande. Men snart skall man ta in i skogen på en prickstig. Nu blir det nödvändigt att rida med lampan eller lamporna tända. Grenar hänger ner

och trots att marken är bra blir man tvingad att minska hastigheten. Helt plötsligt blänker det till ett stycke framför en. En häst hörs gnägga. — Vet man var man är längtar man ingalunda efter sällskap utan söker snabbt komma undan medtävlaren. Men nu kommer man till ett vägkors eller stigvägskäl mitt inne i skogen. Det stämmer ej. Halt och fram med karta och kompass — inom ett ögonblick är man mörkerblind och hästen, som även fått tävlingshetsen i blodet, kan naturligtvis ej stå still. Men åt vilket håll han rör sig har man ej en aning. Han kanske har vänt sig, ryggat eller skrittat framåt eller eventuellt bara stått på stället och trampat. Ny kontroll av kompassen och så vidare. Och klockan skulle väl kunna säga hur långt jag hunnit? Men räkna ut hastigheten när trav, galopp och skritt blandas beroende på vägen! — Vägen är lika med hastigheten gånger tiden, men, som sagt, ofta stämmer det inte helt. — Och åter står man vid en skiljeväg! Om man går tvärs genom terrängen är det bara $\frac{1}{2}$ —1 km till kontrollen och om man väljer vägen rör det sig om närmare halvmilen. Men kanske är skogen tät, kanske är det blockterräng, eller träskmark och diken och otaliga stängsel? — Det är många som förlorat ej blott orienteringen utan även timmar i tid på en dylik genväg.

Tävlingen var otroligt populär och de som av en eller annan anledning ej kunde deltaga tjänstgjorde som funktionärer för att få vara med om den glada middagen efter tävlingen. — Där var eftersnack och träkningar och berättelser om vad som hänt under tidigare orderritter. Historierna om fanjunkaren Gustavsson, gemenligen kallad »Fyrkanten» eller »Skomakaren» — med betoning på andra stavelser — voro legio.

Vid ett tillfälle hade G lyckats lista ut var tävlingen skulle gå och företog vissa förhandsrekognitioner. Omedelbart före G startade yngste serjeanten, vilken snart blev upphunnen, varvid G skrek: »Följ mig, serjeanten, blir han tvåa!» Och så blev det också.

Vid samma tävling förmäler historien — troligen genom serjeanten — att G efter en hård galopp utan ljus i becksvarta mörkret på en liten stig plötsligt saktade av och utbrast: »Var fasan är nu denna häringa enbusken?» — Efter något 50-tal meter upptäcktes så en fälld enbuske — tydligen ett resultat av förhandsrekognitionen — och G red direkt in i skogen till en tvärväg, där kontrollen mycket riktigt låg.

De tävlandes utrustning var i och för sig ett studium, där ytterligheterna berörde varandra. En del såg närmast ut som mindre elektricitetsverk med ett otal lampor och batterier, medan andra blott medförde en enkel ficklampa. — Taggrådssax, reservhästskor och hovslagarverktyg var rätt allmänt förekommande, medan dåvarande motorofficeren Sven von Essen torde varit ensam om att montera »cykelkattögon» såväl i pannan som på svansen av hästen. — Fanjunkare Gustavssons replik, när han mitt i mörka natten mötte löjtnanten Wernstedt, specialist på utrustningsdetaljer, är nästa intill klassisk: »Å fasan, är det löjtnant Wernstedt, och jag som trodde det var en ångbåt».

Att utnyttja ortsbefolkningens tjänster ansågs

fullt legalt och gjordes i stor utsträckning. — En ryttmästare von Essen lär vid orderritter alltid medfört blanka tvåkronor, vilka frikostigt utdelades till civila vägvisare, dock med förbehållet, att övriga tävlande skulle visas fel. — Kanske var det denna historia som inspirerade en fanjunkare att halvt tvinga en förskrämd torpare, att springande bredvid ekipaget visa vägen. — Som tack lär han ha fått en krona men även hotelser om fruktansvärd vedergällning, om han vid förfrågan av övriga tävlande ej visade dessa raka spåret ut i en mosse.

Som avslutning kan lämpligen berättas historien om den hetsige löjtnanten, som ridit vilse och mitt i mörka skogen upptäckte ett hus som var upplyst. — Det var ett mindre kapell och pastorn höll just på att tala om hur den onde uppträdde överallt och i alla gestalter. Då knackade det på fönstret, som satt rätt högt uppe. Det blev dödyst i församlingen. På nytt hördes knackningarna och denna gång betydligt hårdare, och pastorn gick fram och öppnade. — Vad pastorn och menighet såg därute i mörkret var tillräckligt för att skrämna den oräddaste: Ett par röda näsborrar, varur andedrårten stod som ett par ång- eller svavelstrålar, ett illrött ansikte med ett cyklopöga i pannan, som utstrålade ett bländande sken och till detta ljudet av en avgrundsrost, som skrek: »Var i helsike är jag?» — Fönstret slogs snabbt igen. Ytterligare några avgrunds ljud hördes utifrån, åtföljda av klappret av hovar. Sedan blev allt åter tyst. Det sägs att en våg av religiositet gick genom bygden efter denna händelse, så man förstår att nattliga orderritter ej blott var till nytta för de tävlande.

En gång reds orderritt med ordonnans. Tveksamhet vid ett vägskäl.

Officeren: »Vilken väg tror Du att vi ska ta, Karlsson?»

Ordonnansen: »Den vänstra.»

Officeren: »Ja, då tar vi till vänster, men kom ihåg att är det fel ville jag ta till höger.»

Inspektören tar farväl

Inspektören för infanteriet och kavalleriet, överste Per Lindencrona, avgår med pension den 1. april. Den 11. februari gjorde han en slutinspektion och tog farväl av livhusarerna. Övningarna omfattade spaningskvadrons ingripande mot luftlandsatt fiende i trakten av Fridene och Korsberga samt militärpolismoment genomförda av plutonchefsskolan. Därvid demonstrerades även den nya fina utbildningsanordningen — en stor personvagn — uppställd i närheten av bastun. Den är avsedd för MP-utbildning främst i tågpatrull- och stationspatrulltjänst. Efter övningarna tog inspektören farväl av befälskårerna i Lundasalen. Sekundchefen överlämnade vår plakett i guld.

Under överste Lindencronas sexåriga inspektörstid har mycket positivt utträttats för K 3. Spaningskvadronen och militärpoliskompaniet har fått ändamålsenligare organisation och utrustning. Nya reglementen har utarbetats.

Till ny inspektör fr o m 1/4 1964 är utnämnd överste O Rudqvist.

Jägarutbildning vid Mexikanska Golfen

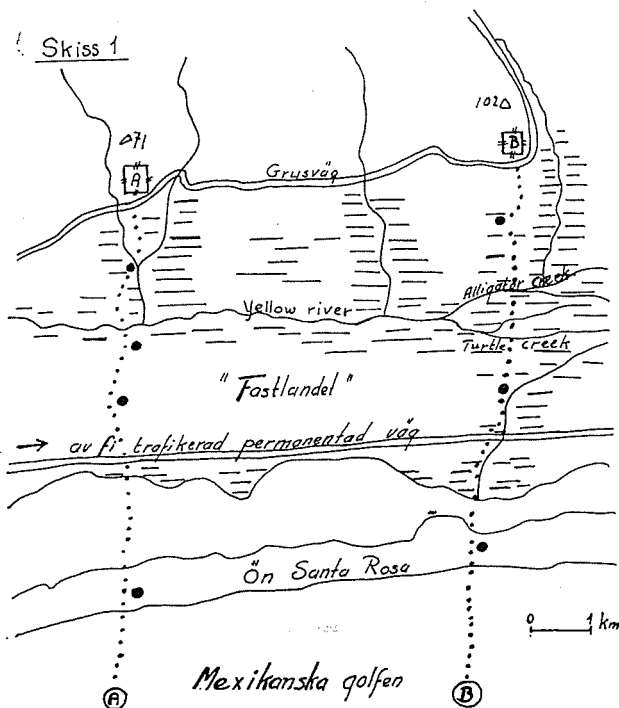
Av ryttmästare M FORNELL

Amerikanska skolförband genomför årligen efter korea-kriget ytterst krävande jägarövningar. Syftet är att främja initiativ, ansvarskänsla och framåtanda samt att öka förmågan att under mycket svåra fysiska påfrestningar bibehålla stridsvärdet och lösa anbefalld uppgift. Ryttmästare M Fornell deltog våren 1959 i »Ranger Course» i Fort Benning i USA. Därifrån är följande jägarexempel hämtat. Hans redogörelse visar bl a vilken hård skolning befälet undergår samt hur helikoptern kan utnyttjas.

De förband som deltar i jägarövningarna är sammansatta av enbart aktivt befäl, löjtnanter, fänrikar, sergeanter och furirer, med en genomsnittsalder av 22—23 år. Beträffande den allmänna förutsättningen i det aktuella jägarföretaget skall kort och gott nämnas att fienden tagit Florida. Anfall ur brohuvudet pågår. Egna trupper fördröjer framträngande i nordlig och västlig riktning.

LÄGE 2/6 KL 0600 (SKISS 1)

Efter häftiga anfall västerut har fienden med främsta kompanier nått floden. Vid ett lokalt genombrutt tillfångatogs en stabschef vid en högre stab, generalmajor A-son, och hans närmaste stabspersonal. Då general A-son besitter ingående kändedom om krigsplanläggningen i stort, har det bedömts nödvändigt att snarast befria och återföra honom till egna förband. Underrättelser tyda på att han förts till ett av två mindre fångläger (A och B), omkring 150 km öster om nuvarande stridslinje.

UPPGIFTEN

1. jägarkompaniet¹⁾ — kompstab, tre skplut, en uplut — anfaller före 4/6 kl 1200 fånglägren vid A och B och återför general A-son till arméhögkvarteret. Anfallet ansättes efter nattlig sjötransport till av kompanichefen vald plats. Bortförandet av general A-son bör, om vädret medger, ske med helikopter. Högst två landstigningsfartyg typ L 50²⁾ och tre helikoptrar typ H 15³⁾ kan disponeras.

Jaktsvep (skydd av jaktflygplan) med högst tre jaktdivisioner kan disponeras. Robotunderstöd kan ej räknas. Gummibåtar och övrig utrustning enligt kompanichefens bestämmande.

UNDERRÄTTELSE OM FIENDEN M M

Bevakningsstyrkan vid fångläger A sannolikt högst 75 man och vid fångläger B högst 50 man. (Antalet fångar vid A sannolikt 1000, vid B 500 man.) Terrängens utseende framgår av skiss 1. Väderleksutsikter för de närmaste dygnet: Svag sydlig vind, mulet, regnskurar, dagstemperatur 25—30 gr C, nattetemperatur 15—20 grader C. Ljust: kl 0600—kl 2000 (14 timmar).

KOMPANICHEFENS PLAN

Kompaniet medför endast stridspackning och uppdelas i två styrkor. Styrka A består av kompaniets huvuddel, styrka B av en skyttepluton jämte två kulsprutegrupper och en ra 190-ptr. Vardera styrkan transporteras med fartyg (L 50) under mörker till en punkt rätt söder om resp fångläger och cirka 1.500 meter från stranden. Från denna plats sker efter omlastning till patrullgummibåtar rodd till ön Santa Rosa. De båda styrkorna fortsätter sedan oberoende av varandra med gummibåt till fastlandskusten, där båtarna gömmas. Kustlandsvägen passeras före gryningen, därefter fortsatt fotmarsch mot anfallsmålen. Anfallet verkställs 4/6 under dagen (före 1200). Efter utförd uppgift återgår förbandet om möjligt samma väg. Eventuellt tillbringas en dag i vila på någon ö i träskområdet. Fartygen beordras infinna sig på omlastningsplatsen varje natt efter 5/6 för att ta ombord personalen från gummibåtarna. Eventuella sårade transporteras om möjligt tillsammans med general A-son.

GENOMFÖRANDET

Efter noggrann översyn av vapen och personlig utrustning samt studium av kartor och flygfoton över området ilastade de båda styrkorna 2/6 kl 2000 i transportfartygen i hamnen P (20 km väster stridslinjen) och satte kurs österut. Ett lätt duggrejn föll

¹⁾ Varje plut 30 man; varje skplut två ra 100; kompstaben två ra 190.

²⁾ Lastar högst 200 man med utrustning.

³⁾ Lastar högst 10 man med utrustning.

och sikten var cirka 1 km. En lugn och jämn dyning medförde, att fartygen gjorde omkring 15 knop, och risken för sjösjuka var liten. Lagad mat utspisades vid midnatt.

Kl 0145 var styrka B framme vid den avsedda omlastningsplatsen. Regnet hade slutat, och en ganska kraftig vind försvårade sjösättningen av gummibåtarna och ilastningen i dessa. Efter en timme var dock alla båtar på väg mot stranden. Vinden gynnade rodden mot ön, och redan kl 0345 landade de främsta båtarna på den låga sandstranden. Radiopatrullen lämnades och övriga styrkan skyndade vidare för att nå så långt som möjligt i det skyddande mörkret. Kl 0430 lade gummibåtarna ånyo ut med kurs mot en utskjutande tätbevuxen udde och efter en halv timmes paddling kunde båtarna gymmas i de täta strandbuskagen.

Ytterligare en kilometer träskterräng skiljde nu plutonen från kustlandsvägen, och endast en timme återstod till gryningen. Chefen valde den snabbaste vägen, vilket innebar framryckning i den bäck, som mynnade ut i udden. Djupet var omkring 1,5 m, därav var 0,2 m gytta och resten träskvatten. Vegetationen hindrade icke framryckningen nämnvärt, och hastigheten uppgick till omkring 1 km/tim.

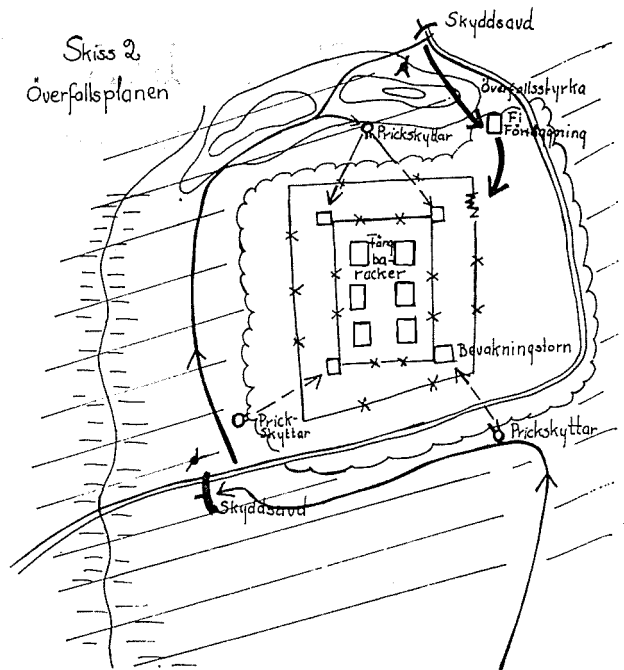
I gryningen nåddes kustlandsvägen. En kolonn av 10 täckta lastbilar passerade västerut, i övrigt tycktes allt vara lugnt och fridfullt från fiender. Poster utsattes dock i båda vägriktningarna, och avdelningen gick därefter på linje snabbt över vägen, och framryckningen fortsatte på skyttekolonn i bäcklinjen.

TRASKDIMMOR

Efter 800 meter gjordes halt vid en glesbevuxen sandbank, chefen anbefalldes 30 minuters rast och kontroll av utrustningen. Hittills hade planen och tidsprogrammet helt kunnat följas. Den sydliga vinden och den begynnande värmen lättade de tunga träskdimmorna och humöret var trots de genomblöta uniformerna på uppåtgående. I fortsättningen kunde styrka B icke följa någon markerad terränglinje, utan måste lita till kompassen. Inom varje grupp avdelades en man för kontroll av riktning och stegräknare. I täten av kolonnen gick en röjningspatrull, så en orienteringspatrull och bakom denna styrkechefen.

Kl 0730 startade framryckningen på nytt norrut. Framkomligheten hade hittills varit relativt god, men efter en timmes förflyttning stötte täten på ett bälte av mycket täta, taggiga buskar, växande i 0,5—1 meters djup träskvatten. Enda möjligheten att komma igenom var att hugga en gata, som man sedan kunde gå fram i. Röjningspatrullen arbetade med långa böjda knivar och avlöstes var 15:e minut. På detta sätt kunde man hålla en hastighet av 250 m/tim. Efter 3 timmar hade vi nått »Sköldpaddsan». Denna var den första av de två större åar, som vi måste passera för att nå målet, som nu var endast 3 km avlägset.

Rekognoscering av ån visade, att den var 20 m bred och 2 m djup mitt i strömfåran. Strömhastigheten var 1 m/sek och vattnet gulbrunt av slam och lera. Ett rep sammansatt av jägarnas livlinor spän-

des över vattnet, stridspackning och vapen stoppades i grova plastpåsar, som knöts fast vid livremmen, och en efter en vadade man över hållande i linan.

KALL MAT I VARM LUFT

Kl 1200 hade styrkan återsamlats vid »Sköldpaddsan» och 30 min rast anbefalldes. Rasten tillbringades sittande i grenklykor, då fast och torrt underlag saknades. Marschen fortsatte sedan mot »Alligatorån». Denna passerades på samma sätt som »Sköldpaddsan» och kl 1400 hade alla övervunnit även detta hinder. Alligatorerna, som under de hetaste timmarna av dagen äro lugna och däsiga, uppträdde icke hindrande för framryckningen. De förekom i stort antal och i längder varierande mellan en och fyra meter.

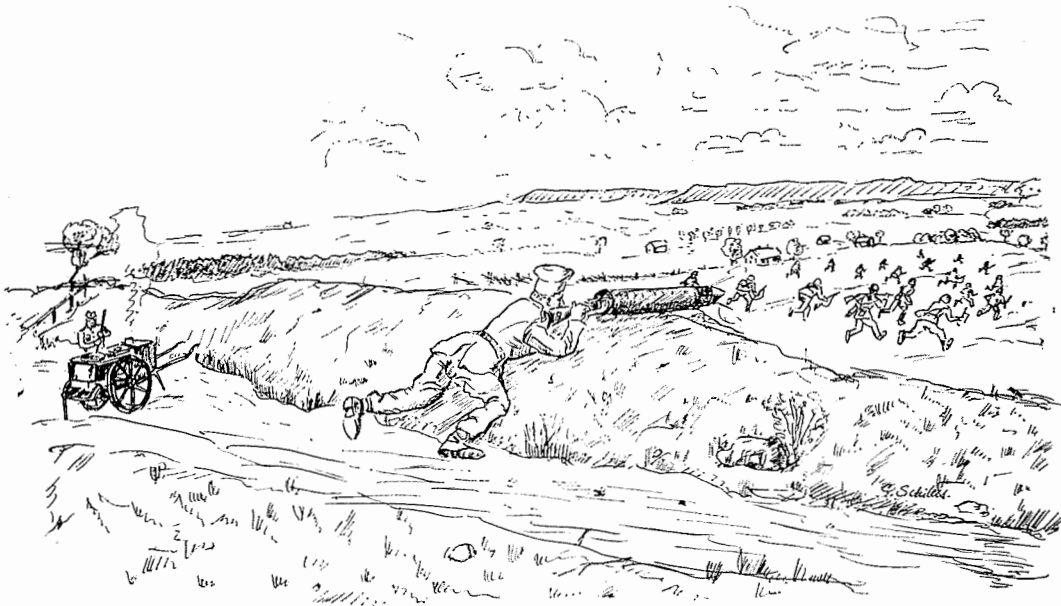
Träsket norr om »Alligatorån» var av något mera lättframkomlig typ. Vegetationen bestod mest av vassliknande sjögräs med små dungar av buskage. Vattendjupet var 1—2 m och botten dyg. Framryckningshastigheten var omkring 500 m/tim och kl 1600 var täten framme vid den avsedda basen för överfallet. Styrkan rastade här i en timme, och utspisade konserver. Eld kunde med hänsyn till risken för upptäckt icke tändas, utan maten — bönor och bacon — äts kall.

FÅNGAR BEFRIAS

Chefen utgick därefter med tre patruller för att närmare utspana målet. Vissa djurstigar kunde utnyttjas, och målet nåddes därför snabbt. Redan kl 1930 hade chefen en relativt god bild av bevakningens omfattning och gruppering (skiss 2). En patrull kvarlämnades för övervakning av målet under natten, och övriga återvände till basen. Där togs radiokontakt med ön S. R. och med kompanichefen (chef för styrka A). Efter samråd med denne bestämdes

ETT MANÖVERMINNE

Av rustmästare T Bengtsson

Bättre brödlös än rådlös, lyder ett känt ordstäv, och i den andan handlade en grupp, som jag tillhörde, under slutövningarna i trakten av Herrljunga 1947. Med argan list lyckades vi lura fienden grundligt. Våra motståndare var oss nämligen mycket överlägsna och vi hade lätt kunnat bli en munsbit för dem.

Läget var i korthet det att vår grupp låg bakom egna försvarslinjer. Den bestod av fyra kockar, fem kuskar, en packtrosschef och jag själv, som var kok-

överfallstidpunkten till tidigast kl 0730 och jakt-svep med flyg till kl 0745. Helikopter skulle vara gripbar i luften (via ra 100) från kl 0800 över området. Framryckningstidpunkten sattes för styrka B till kl 0200, och överfallsplanen framgår av *skiss 2*. Tiden mellan kl 2200 och kl 0200 utnyttjades för vila.

Planen fungerade väl. Överfallet innebar fullständig överraskning för fienden, och striden blev kort. Kl 0810 kunde helikoptern beordras landa i anslutning till fånglägrets grindar och 0820 kunde den lyfta med general A-son ombord. Övriga fångar erhöll ett mindre antal lätta vapen och annan utrustning från helikoptern och överlämnades sedan att själva klara sig tillbaka till egna linjer. Jägarplutonen återvände samma väg, som använts under framryckningen, och anlände 5/6 i gryningen till ön S. R. Där fick den på grund av smärre fel på signalförbindelserna vänta till nästa natt innan fartygen kunde embarkeras. Plutonen var 6/6 kl 0600 tillbaka i utgångsläget efter 82 timmars spännande äventyr.

trosschef. Packtrosschefen och jag voro utrustade med kulsprutepestol medan övriga var beväpnade med karbin. Det var således inte mycket att komma med till försvar, men meningen var ju att egna förband längre fram skulle klara av fiendens angrepp.

Men det gick inte helt efter ritningarna. Ett fientligt kompani bröt igenom det egna försvaret och hela förbandets hopp stod nu till den lilla trossgruppen. Och det hoppet var i sanning inte stort. En skäligen klen utrustad grupp om sju man var inte mycket att komma med mot ett infanterikompani.

Men det otroliga hände. Vi bet ifrån oss så bra, att fienden retirerade och sökte sig en annan väg än över kullen i dungen, där vi var grupperade. Kullen var alldeles för starkt befäst menade stridsdomaren, som inte orienterat sig om hur försvaret var ordnat.

Hur bar vi oss nu åt för att ge fienden och stridsdomaren så missvisande bild av det verkliga förhållandet? Jo, när fienden ryckte an mot oss, kläckte någon i gruppen den idén, att vi skulle öka ljudstyrkan av vår skottlossning genom att köra in kulsprutepestolerna i ett par plåtrör, som vi togo från kokspisarna. Åtgärden hade avsedd verkan. Det skramlade och skrällde från kullen, så att det lät som om vi försvarade oss med en handfull exemplar av »Tjocka Berta». Vem vet om inte fienden, under ljudeffekternas starkt suggestiva verkan, också trodde sig se kanonerna, ty diametern på rören, som hotfullt riktades mot dem, stämde ju väl överens med kanonmynningar.

Genom gruppens tappra strid fick egen reserv tid för omgruppering och motanfall. Fienden lyckades aldrig bryta igenom vårt försvar.

STOCKHOLMSSKVADRONEN

Kamratföreningens i Stockholm årsmöte ägde rum i militärhögskolans mäss lördagen den 7 december 1963 i närvaro av ett trettiotal livhusarer. Förhandlingarna leddes av ordf ryttmästare Thorsten Grill, som hälsade de närvarande välkomna, varvid han särskilt vände sig till sekundchefen, överstelöjtnant Ljungquist, som hedrade årsmötet med sin närvaro.

Styrelse och revisorer omvaldes, och till ny styrelseledamot efter direktör C A Strandman, som avlidit, valdes ryttmästare Henrik Zethelius. Ny revisorssuppleant efter Erik Hedelin blev poliskommissarie J. O. Johansson. Därefter överlämnade ordföranden till överkonstapel Erik Granell överstyrelsens förtjänstmedalj som en erkänsla för hans synnerligen pliktrogna arbete som föreningens skattmästare alltsedan föreningens grundande 1934.

I kamratmåltiden efter årsmötet deltog bl a förutom sekundchefen överstarna Bergenstråhle och Swedenborg, överstelöjtnant Kalmborg, major Burman samt f d indelte husaren Ivar Käll, som till sekundchefen överlämnade sin bok »En rusthållsryttares minnen». Senare under aftonen visade löjtnanten vid Kungl Dalregementet, Carl-Gustaf Bergenstråhle, en film från en kommendering vid Kongobataljonen år 1961. Filmen beledsagades av kommentarer av löjtnant Bergenstråhle, som på ett mycket underhållande sätt berättade om den intressanta men många gånger riskfyllda tjänsten i Katanga under den tid, då svåra oroligheter förekom där och då FN-truppens förmåga att skapa lugn och ordning sattes på hårda prov.

Ordföranden tackade föredragshållaren för det intressanta föredraget och de vackra bilderna från detta fjärran land, där svensk trupp visat sig vara synnerligen användbar även under svåra förhållande.

Efter filmen vidtog samkväm i de mycket trevliga mässlokalerna — en gång i världen selkammare vid A 1 under den beridna tiden.

SKÖVDESKVADRONEN

På regementets högtidsdag avhöll kamratföreningen i garnisonsorten sitt ordinarie årsmöte.

Föreningens ordförande var på grund av arbete förhindrad närvara, varför mötesförhandlingarna leddes av förste polisassistent Eskil Björk.

Av årsberättelsen framgår att medlemsantalet under året ökat kraftigt och vid årets slut har föreningen över 400 medlemmar.

Under det gångna året har fastställts och utgivits nya stadgar, vilka delades ut vid årsmötet.

Under mötet framfördes önskemål att utflykterna skall ordnas tidigare på året. De har under senare år kommit för sent på hösten. Ett stort intresse för två utflykter per år tycks också föreligga.

Efter sammanträdet slut var det samling på underofficersmännen, där föreningen bjöd på varm kolv och förfriskningar. Under trevlig samvaro rann tiden i väg alltför fort och kl 1200 var det samling i Lundasalen för gemensam lunch med övriga livhusarer.

Det är med glädje styrelsen konstaterar att med-

lemmar ur de yngre årgångarna börjar möta upp, och det är vår förhoppning att många fler skall efterkomma kallelsen till sammanträden och utflykter.

Födelsedagar

Sedan vi senast träffades har en av föreningens äldsta medlemmar, löjtnanten G. Berling, fyllt 80 år.

Torsdagen den 16 jan fyllde föreningens mångåriga kassör, Martin Hjalmarsson, 50 år. Föreningens gratulationer framfördes av ordföranden, major G Schildt, och som minne överlämnades ett konstverk, målat av ordföranden, föreställande jubilaren som ung korporal hoppande över stenmuren på södra fältet.

50 år har också fanjunkaren och vapenexperten Herbert Pettersson fyllt.

Utflykt

Under sommaren äger en stor utställning på Läckö slott rum. Avsikten är att föreningen under juni månad skall företa sin utflykt dit. För att få ett underlag för hur pass stort intresse det finns bland medlemmarna, är sekreteraren tacksam för en föransmälning (ej bindande). Program och anmälningsblankett utsändes senare i vår.

En brittisk studiegrupp från Royal Military Police besökte K 3 9/9—14/9 1963. Gruppen utgjordes av en major och tre korporaler och hade tillfälle följa militärpolisernas avslutande utbildningskede med huvudsakligen tillämpade momentövningar i Korsberga- respektive Locketorps-terrängen. På bilden ovan poserar korporalerna Rudge, R. M. P., och Mårtensson, S. skv, på kaserngården.

SABA

RADIO — TV — BANDSPELARE

AB HARALD WÄLLGREN

Telefon 1749 80

Göteborg 2

BRYGGERIET NORDSTJERNAN

då det gäller

Malt- och Läskedrycker

Tel. växel 165 55

Rätt adress
vid beställning av trycksaker

STROKIRKS BOKINDUSTRI AB

S:T SIGFRIDSGATAN 9 - SKÖVDE

TELEFONER

103 08

157 97

123 31

AFFARS- och
FAMILJETRYCK
REKLAMTRYCK
VISTRYCK
BLANKETTER
BROSCHYRER
BÖCKER
KATALOGER
BOKBINDERI
STAMPLAR

Ett minne från mobiliseringen 1940

Fanjunkare G Lundh är den förste, som hörsammat uppmaningen att berätta om beredskapsåren under 2. världskriget. Här skildrar han hur det gick till när en pansarbilsskvadron mobiliserades och gick upp till norska gränsen.

Det var år 1940. Krigets åskor hade visserligen introducerat sin melodi redan året innan i och med krigshandlingarna i Polen och Finland, men det var ju bara början till vad som senare skulle komma.

På regementet var allt lugnt på ytan. Några av den fast anställda personalen och även en del värnpliktiga hade anmält sig som frivilliga till Finland och vederbörligen avhejade av kamrater, avrest med olika transporter till vårt östra broderland. Under ytan vid regementet var det nog många som i ensamma stunder grubblade över hur detta krig skulle sluta, när det nu framåt våren 1940 — så trodde man — skulle rulla igång på allvar.

Alltnog, höst- och vintermånader gick med inkallelse av olika beredskapsförband, en nyhet för oss stambefäl, som med liv och lust deltog i arbetet att på bästa sätt öva vår inkallade personal som bestod av både reservare och värnpliktiga.

Vintern var kall med ganska mycket snö, och våra övningar satte stora krav på både personal och materiel. Det var säkert nyttiga övningar för de flesta, enär vinterutbildningen under mellankrigsåren blivit något eftersatt.

Från vårt östra broderland kom rapporter om finska arméförbands heroiska kamp för sin frihet, och om fantastiska försvarsstrider, som glädde oss oerhört. Många av oss önskade sig till stridslinjerna öster ut för att ge vårt broderfolk ett handtag. Men så med ens, i början av mars månad, började det ryktas om fred i Finland och 13/3 upphörde fientligheterna. Man drog en lättandens suck. Nu skulle det bli fred igen, nu när det började lida mot vår och solen skulle skänka nytt liv åt vår gamla jord. Hitler skulle kanske väl ändå inte vilja fortsätta kriget, nu då han fått nästan hela Polen. Men knappt hade stridshandlingarna i Finland upphört förrän Altmarkaffären utanför norska västkusten upprörde alla sinnen. Även på vårt regemente verkade denna händelse såsom en livgivande injektion. Allt arbete inriktade sig nu på att få vår utrustning så komplett som möjligt. Möbförberedelser vidtogs, allt tycktes vara i högsta trim, men ingen trodde att tyskarna skulle gå så långt som till invasion av Danmark och Norge.

Den 9. april på morgonen. Alla blickade dystert på varandra, inga glada hälsningar, alla var gripna av stundens allvar. Ett jättearbete väntade oss, ett arbete som vi då inte förstod så mycket av. På

eftermiddagen samma dag kom moborder. Jag var motorunderofficer, och som sådan var det min skyldighet att förse alla förband vid regementet med den utrustning varje motorfordon skulle ha. Det var mycket att göra, då motorbataljonen var det första förband som skulle utrustas och sändas iväg. Dessutom var jag skvadronsadjutant på 5. skvadron, samt skvadronsadjutant på 3. pbskv III. kavbat, som också fått moborder. Jag hade sannerligen häcken full, men allt gick bra. Då all materiel var utdelad hade jag att snarast bege mig till Klagstorp, där mitt fältförband väntade på mig. Den värnpliktiga personalen skulle komma morgonen därpå.

För att säga adjö till min familj gick jag upp i min bostad i kasern. På vägen dit mötte jag min skvch, löjtnant Sven von Essen, som sade att nu var det krig, fi flyg hade bombat Göteborg, så nu måste vi skynda oss ut till vårt fältförband. Larmberedskap hade anbefallts. Jag vidhöll emellertid min önskan att få gå hem och säga adjö, vilket efter stor tvekan beviljades: »Men fanjunkaren får inte vara borta mera än högst 10 minuter», vilket jag lovade. Avskedet från familjen blev kort. Frågor som »När kommer Du hem?» gav bara svaret »Det vet jag inte! Men skriva skall jag göra så fort jag hinner.» Löjtnant von Essen och jag for ut till Klagstorp. Vi hade ju våra pansarbilar med förare och gruppchefer i varje bil och hyste därför den största tillförsikt till vårt förband. Fordonen var stridsutrustade med skarp ammunition och vi var — skvch och jag — övertygade om att förbi oss skulle ingen komma ostraffat. Då vi kom till förbandet vid Klagstorp samlades alla för ordergivning. Huvuddelen av pansarbilarna samlades i skogen vid Altona skola, mcord avpatrullerade vägarna mot Skultorp, Loringa, Varola och Skövde. Intensiv avlyssning av rundradio. Samband med radio och mc med batstab. Dagen började mera spännande än vi hade tänkt oss. Så småningom kom emellertid order från batstab att larmtillståndet skulle upphöra. Vi återgick till vårt arbete med möbförberedelserna — nästa dag väntade vi våra värnpliktiga — för min del bestående i att rätta till persedlar, uniformer och annan utrustning varmed de värnpliktiga skulle utrustas. Den nya dagen grydde. Slask, blåst och snö. Kokvagnen igång för att kunna utspisa våra nya medlemmar i förbandet. De första kom vid åttatiden. Vårt förband, som skulle avmarschera så snart kad-rarna fyllts, försågs i första hand med personal. Inmönstringen gick bra och fort, utrustningen likaså och omkring klockan 1100 samma dag skedde avmarschen. En och annan hann inte med att klä om till uniform, men vapen och skarp ammunition hade alla.

Hemlig marschorder, transport landsväg norr ut mot Värmland. Vi passerade Karlstad, där vi genom vår hemliga order fått uppdrag att inköpa

Forts. på sid. 15

Har Ni kommit så HÖGT Ni vill i Skövde?

*Varom inte så gör ett besök
på Skid- och Friluftsförbundet
friluftsgård*

Mat- och kaffeservering - Härliga vandringar

GOTT BORD

Bordsbeställningar mottagas pr telefon 110 65

ALPHYDDAN

SKID- och FRILUFTSFRÄMJANDET

SHELL BENSINSTATION

Mariestadvägen 37 — Skövde — Telefon 111 78

Tvätt och Smörjning

NOGGRANT ARBETE — GOD SERVICE

LORENTZONS BYGGNADSVAROR

Telefon 106 35 växel SKÖVDE

Trävaror och byggnadsmaterial i parti ochminut. — Hyvleri

Tegelindustri: MARIESJÖ TEGELBRUK, Skövde

Telefon 158 39

PRESENNINGSUTHYRNING

Skaraborgs
BRÄNSLE-AKTIEBOLAG

Telefon 145 20 — 145 22 Gesällgatan 5

SKÖVDE

KOPPARTRANS

ELDNINGSOLJOR

alla kvalitéer

SHELLGAS — BRIKETTER — VED — KOL — KOKS

ETT MINNE...

Forts. från sid. 13

färskvaror för vår mathållning. Vårt marschmål var en liten by cirka 2 km väster Åmotfors. Vi anlände dit vid 1700-tiden. Kvarterförläggning ordnades och utspisningen sattes igång. Vår kokvagn hade fungerat bra under marschen.

Vi hade knappt hunnit äta vårt middagsmål förrän fälttelefonen — en sådan var inkopplad på permanenta nätet — pinglade. »Samtal till chefen Fp 27113», rapporterade telefonposten. Klockan var då omkring 1845. Efter samtalet såg chefen ganska bekymrad ut medan vi alla var mycket nyfikna.

Saken var den att tyskarna, som invaderat Norge, nu var på väg mot svenska gränsen för att infånga de norska trupper, som sökt sig mot vår gräns. Det kunde därför antas att våra norska vänner hade för avsikt att gå över gränsen in i vårt land med vapen och all utrustning, vilket naturligtvis inte fick ske. De norska trupperna, som gick över gränsen, måste till varje pris avväpnas och interneras.

Samling för ordergivning. Skv skall snarast avmarschera mot Töcksfors, där norska trupper redan överskridit gränsen. Landsvägsbron över Dalslands kanal var emellertid den spärr, som ingen kunde forcera. Skv avmarscherade kl 1900 med högsta stridsberedskap. Det var en underlig känsla att för första gången med stridsladdade vapen utanför övnings- och skjutfält framrycka för att ta broförbindelsen över Dalslands kanal vid Töcksfors. Det mörknade alltmer. Fordonen framfördes med avskärmd belysning, då mörkläggning var anbefalld. Alla voro vi ivriga att så snart som möjligt komma till vår bestämmelseort, men å vad långsamt det gick. Ingen kan göra sig en föreställning om hur sakta en motorkolonn färdas på okända och krokiga vägar, när man därtill har mörklagd belysning på alla fordonen. Förarna voro också mycket trötta. De hade inte fått ordentlig sömn under föregående nätter på grund av mobförberedelser och hade sedan kört sina fordon c:a 25 mil. Själv satt jag i stabsbilen bakom första pansarbilen och såg hur föraren slingrade sig fram mellan landsvägsdikena, lyckligtvis utan att hamna i desamma, men hjärtat satt i halsgropen många gånger. Vid varje rast var jag framme hos föraren med uppmaning att han skulle hålla sig vaken. Den som kört en pansarbil m/31 under dagsljus, med syrefattig luft i den lilla hytten, kan säkert göra sig en föreställning om de svårigheter som uppstå under mörker med avskärmd belysning. Vi hade dock utmärkta förare, som var väl utbildade och som kunde sin sak bättre än de flesta. Allt gick lyckligt, t o m kokvagnen med varm dryck var med hela tiden. Under vår färd — c:a 7 mil — hade vi då och då mött fordon (bilar) från Norge med sårade och flyktingar, men dessa kunde vi inte taga hand om — vi hade vår uppgift i första hand. Förbandet nådde sin bestämmelseort kl 0100. Beckmörkt, då vi kom fram till landsvägsbron. Några nyfikna såg på då vi körde upp våra stridsfordon framför bron, som var svängd så att ingen trafik kunde framföras på landsvägen. Batchefen major Gyllengahn, hade kommit till oss, varför han, skvch och jag rekognoscerade för förbandets vidare verk-

samhet. Jag fick i uppdrag att ordna med bron så den blev svängd i rätt läge för att komma över till andra stranden, där enligt civilbefolkningen, flera hundra norrmän stod och väntade att få komma in i Sverige; även beväpnad militär personal ingick. Dessutom erhöll jag order att ordna den avväpning, som skulle äga rum, därest militära förband eller enskilda soldater ämnade sig in över gränsen. Jag samlade omedelbart gruppchefer och stridsfordonsförare för en kort ordergivning. Alla var nu pigga och vakna samt mycket villiga. Nu hade tröttheten försvunnit, något nytt skulle ske, men vad? Landshövding Wennerström dök upp, iklädd svart rock med sammetsslag samt stål hjälm, och sa' med lättad i rösten: »Det var bra att ni kom». Han förordade största skyndsamhet, det brådskade, tyskarna voro norrmännen i hämlarna och hotade därmed att taga alla till fånga. Jag gick så in till brovakten för att få bron i rätt läge, men det var nästan omöjligt att få den gamle mannen att vända bron i rätt riktning. Jag var tvungen att med ett slag på pistolhölstret övertyga brovakten att det gällde allvar. »Men», sade han, »då får han också ta ansvaret, jag har fått order av landshövdingen att inte öppna bron». Allt ordnade sig emellertid, bron kom i rätt läge och så skulle det hela börja. I skenet av första pansarbilen strålkastare vandrade jag över bron. Mina nerver var spända till bristningsgränsen. Skulle någon eldgivning komma från motsatta sidan? Jag kramade om pistolkolven, färdig att vilket ögonblick som helst intaga skydd. Men jag hade stöd bakom mig, en 37 mm kanon och 6 kulsprutor och jag visste med säkerhet att samtliga vapen voro beredda för omgående eldgivning om så skulle behövas. Allt gick friktionsfritt och vi nådde motsatta landfästet på bron, och där mötte oss en egendomlig syn.

Hela landsvägen var ett enda gytter av bilar och folk, uniformerade och civila om varandra, som stod och hängde, satt eller låg, tysta och försagda. Knappast ett ord sades, alla var ivriga att så fort som möjligt komma bort från detta farliga grannskap. Alla hade genom bilar eller annat fordon begivit sig till gränsen för att komma undan tyskarna, som enligt vad som sades, bara sköt vilt omkring sig var de än uppträdde.

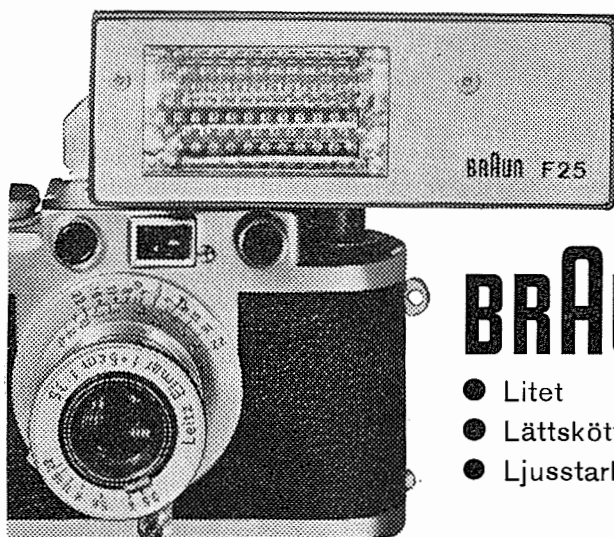
Samtlig i uniform klädd personal var beväpnad med skarpladdade vapen. Dessutom var varje lastbil fullastad med handeldvapen och kulsprutor, de senare förpackade i trälådor med väl igenskruvade lock. Ingen tycktes ha deltagit i någon strid, vilket senare besannades.

Att i en hast få bort vapen och ammunition från bilarna gick ganska fort, då norrmännen själva hjälpte till med detta; samtliga vapen lades upp på ömse sidor vägen och det var ganska ansevärd mängder, c:a 60.000 gevär samt 50 kulsprutor, förutom en ansevärd mängd lastbilar. En liten episod. Efter c:a 1/4 timma, då vi voro som mest engagerade i vårt arbete med avväpning och urlastning av bilar, kom en lastbil, på vars flak en kanon var upplastad. Den furir som svarade för urlastningen kom till mig och frågade om kanonen kunde få följa med in i Sverige, men jag sade att kanonen skulle lastas av. Furiren frågade då hur man skulle kunna lasta av

en sådan tung pjäs. »Huvudsaken är att kanonen kommer av bilen», sade jag, »på vilket sätt spelar ingen roll.» Kanonen vältes över flakkanten och hamnade vid sidan av vägen med hjulen i vädret.

Avrustningen fortsatte hela natten och följande två nätter, då alla transporter av militär personal skedde just under denna del av dygnet. På dagen var vägbanan ständigt upptagen av civila, som sökte sig in i vårt land. Det var ganska krävande att un-

der tiden som detta pågick försörja skvadronen med mat och övriga förnödenheter — vi voro ju ganska ovana allesammans vid dylika övningar — och att hålla sig vaken. Avlösningar ordnades så att personalen fick vila i omgångar, men hög stridsberedskap måste upprätthållas och våra stridsfordon stod bemannade natt och dag. Det var några dagar — de första under mobiliseringen 1940 — som i varje fall vi vid 3. pbskv III. kavbat inte kommer att glömma i första taget.

**Nytt från Braun
för bekvämare
blixtfotografering**

BRAUN F 25

- Litet — får plats i fickan
- Lättskött — bländareskiva på ovansidan
- Ljusstarkt — ledtal 16 vid färgfilm 18 DIN

AB KLICHÉANSTALTEN PETIT

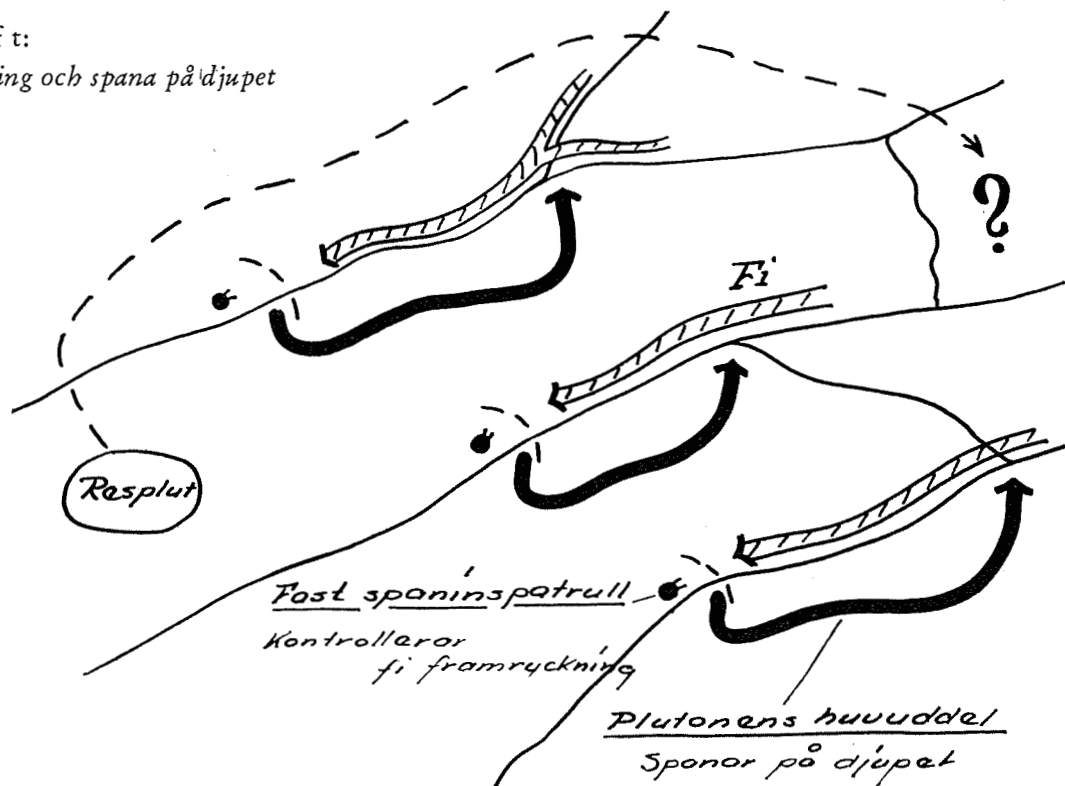
Odinsgatan 2 - Göteborg 1 - Box 439

Tel. 15 22 63 - 19 09 09 - 15 22 62 - 19 09 98

EXEMPEL PÅ
Spaningskvadrons uppträdande

Uppgift:

Tag kännning och spana på djupet

När Ni skall välja BIL!

ETT RIKTIGT VAL
ÄR ETT GOTT VAL

— ETT VOLVOVAL —

*Elegans — Slitstyrka
Säkerhet
Högt andrahandsvärde*

— det är faktorer
att räkna med —

— Tag kontakt med oss när det är dags att byta eller köpa bil —

När det gäller begagnade bilar är vår testavdelning Er trygghet.

Vi lagerför endast trafiksäkerhetsgaranterade bilar

HALLENBERG

SKÖVDE

Telefon 0500/109 30

BETALD ANNONSPLOTS

KONDITIONARI och FESTVÅNING

PRINSTRÄDGÅRDEN

öppen 1/5—1/9

Beställningar telefon 157 55 och 191 55

EN GÅNG »PRINS OSCAR» ALLTID »PRINS OSCAR»

SVEN SVENSSON, TRÄVAD, fullgjorde sin värnplikten 1907. Han har sänt in en skildring från denna tid. Tyvärr kan den av utrymmesskäl endast återges i utdrag.

Den 4. april 1907 samlades cirka 100 pojkar på Skara järnvägsstation för att per järnväg vidarebefordras till Kungl Livregementets husarer i Skövde för att fullgöra en första värnpliktsjänstgöring. Vi möttes av en distinktionskorpral, 5/2 Johansson. Innan vi sattes på det lilla tåget mot Skövde höll denne Johansson ett sk välkomsttal och meddelade att vi nu stod under krigslagarna. Han försummade inte heller att tala om vad det innebar för oss om vi eventuellt skulle försöka överträda dessa lagar. Så småningom kommo vi till Skövde och till husarkasern, där vi i matsalen fick inta en god middag, bestående av köttbullar och potatis. Efter middagen fick vi ut vår sängutrustning och stoppade örngott och madrasser med halm, på vilka vi den första natten njöt en god vila. Dagen därpå fick vi var sin häst att ha ansvar för. Vi fick också ut våra uniformspersedlar. På kvällen denna dag hade vi vår första stalltjänst och även hölls korum, som vi för första gången fick vara med om. På eftermiddagen ställde vi upp på kaserngården, där vi av överste Nyblaeus blev meddelade Krigsmans erinran. Detta var nog enligt mitt förmenande en av våra högtidligaste stunder. Nu hade militärlivet börjat. Det var en mycket regnig sommar. Kaserngården var som en lervälling och det blev därför arbetsamt med puts och rengöring.

Under sommaren gjorde vi en marsch, under vilken vi hade fältskjutning vid Blomberg och gjorde

en utflykt med båt till Läckö. Marschen hem gick över Kinne-Kleva, Oglunda och Blängsmosse.

Av minnena från denna sommar står nog ridningen och med den förknippade äventyren främst. Bataljonsexercisen till häst på fältet framför kasern, som leddes av överste Nyblaeus endast med tecken, var inte bara stilig utan också rolig. Det förekom också kyrkparad till häst, då vi fick lyssna till hovpredikant Nilssons fosterlandsbetonade predikan. Bland vapenövningarna förekom också något precisionsskjutning, men karbinerna var mycket dåliga, så något särskilt gott resultat uppnåddes inte.

På hösten deltog vi en stor fälttjänstövning i Bohuslän. Vi marscherade ner på fem dagar till trakten av Uddevalla.

Det var kammarskjutning i dunkehallsbogen och fanjunkare Salbergs skvadron (militärarbetarna) var där med folk och röjde upp ris m m. De hade funnit en rävla och fångat en rävinge. Vid förvaltarbostaden, som låg i närheten av skogen, fanns en tom kaninbur som blev tillfällig bostad åt räven. Nyfikheten var stor hos pojkarna som deltog i skjutningen, och löjtnanten, som var chef för troppen, lät pojkarna gå och se på räven. En av pojkarna hade varit på sjukvisitation och kom därför senare till skjutningen. Då han anmälde sig frågade löjtnanten om han ville se på fanj Salbergs räva. *Är inte den lik alla andras?*

Från vår värnplikt vid regementet har åtminstone jag många goda och glada minnen, som jag är tacksam för. Visserligen var avlöningen i det lilla laget (20 öre per dag) men i det lilla marketenteriet, som på den tiden var inrymt i kasernen, och förestods av en fru Engelfält, kunde vi köpa kaffe med dopp för 12 öre. Denna fru Engelfält var en gemytlig gammal dam. Av henne kunde vi t o m få låna ett par kronor om så behövdes.

Bortom det civila

Mörka, tunga och susande granar står sida vid sida. Dämpade röster, gnistrande kaminer. Skuggor som rör sig efter bestämda leder. — En skvadron i bivack. Matspanare från varje pluton har utgått. Mot trossen. Efter en stund kommer han tillbaka. »Om fem minuter ska plutonen vara uppställd med kokkärlen framtagna.» Alla river tyst i ryggväskorna efter jägarköken. Någon stannar och ur intet kommer genast ett befäls »hysch». — »I kväll äter 3:e grupp först, sedan i ordning 1:a, PV och 2:a. Postavlösarna utgår genast. Ett led framåt.»

Vi ringlar oss fram längs en gropig skogsväg. Skymtar med knapp nöd kamraten som är före. Går förbi ätande kamrater vid väggkanten. Går och går. Inget sägs och allas tankar rörs kring mat. Så äntligen är man framme. Konstigt att vår pluton alltid ska ligga längst bort.

En efter en viker upp presenningen och kommer in i »köket» Redan utanför känner man dofter slå emot. Dofter av »tross». Går inte att beskriva — måste upplevas. Här innanför får vi oss utportionerat: skalpotatis — stora och knöliga — korv på längden, mjölk och blåbärskräm, 2 brödsivor och

en klump smörrost. Så viker man upp en ny presenning och balanserar ut med möda. Becksvart! »Gå till höger», säger någon ur mörkret. Man stapplar, ytterst försiktigt, fram mellan träd och risiga buskar. När efter åtskilliga manövrar vägen. Mjölken skvimpar ut och smörbiten ligger oroväckande löst på brödet. Till råga på allt börjar det regna. Kpisten gör allt för att tålmodet skall brista. Nu skymtar vi tältet. Urskilja konturer och känna igen oss. Sista hindret är kvar — tältduken för ingången. Väser åt eldposten att öppna. Tar sig slutligen in sedan en kompis fått loss kpisten som fastnade i dörrsnörningen. Men då faller smörrosten. Vore man inte så hungrig kastade man allt i backen. Nåja, väl inkommer glömmet och sänker sig ner i halmen. Plockar fram sina bestick — av sparsamhet eller av lathet endast skeden. Äter och tycker allt är drägligt, trots allt.

Utänför hörs en ljungande, sammanbiten svordom när något skvätte till i gruset. — Det var blåbärskrämen!

Smälänning, 3. plut, 3. skv

Föreningsangelägenheter

Kamratföreningens organisation

Överstyrelsen

Postgiro 61 08 35

Ordförande	Sekundchefen	K 3	Skövde
Ledamöter	Ordföranden i respektive lokalavdelning		
Suppleanter	En ur respektive lokalavdelning		
Sekreterare och kassör	Förvaltare E Tiber	Vasagatan 13 B	Skövde
Suppleant	Fanjunkare G Lundh	K 3	Skövde
Revisor	Löjtnant C G Sjöblom	Fältgatan 17	Skövde
»	Fanjunkare E Äkvist	Våmb	Skövde
Suppleant	Ryttmästare K Bäckeskog	Rotegatan 9 D	Skövde
»	Fabrikör B Johansson	Erikslund	Tibro 2

Lokalavdelningar

	GÖTEBORG	SKÖVDE	STOCKHOLM	ÖREBRO
Postgiro	4 23 18	9 72 59	5 80 56	
Ordförande	Ryttmästare G Brunius Strandvägen 21 Lerum	Major G Schildt Tallbacksstigen 6 Skövde	Ryttmästare T Grill Engelbrektsgatan 25 Stockholm	Vakant
Sekreterare	Ryttm J G Westerberg Törvedsgatan 11 Göteborg Ö	Fanjunkare T Jönsson K 3 Skövde	Ryttmästare L Sundé Fryxellsgatan 3 Stockholm	Polisassistent J Jönsson Järnvägsgatan 32 Örebro
Suppleant i överstyrelsen	Köpman B Larsson Johannesbergsgatan 30 Göteborg S	Källarmästare H Gustavsson Karlskatan 8, Skövde	Sekreteraren	

Redaktionskommittén för Livhusaren

Postgiro 61 09 17

Redaktör och ansvarig utgivare	Ryttmästare E Hedenstierna, K 3, Skövde	0500/105 60
Biträdande redaktör	Ryttmästare S Ahlander, Wennerbergsg 11, Skövde	0500/102 12
Ekonomichef	Fanjunkare E Pettersson, K 3, Skövde	0500/105 60
Distributionschef	Förvaltare E Tiber, Vasagatan 13 B, Skövde	0500/138 19
Revisorer med suppleanter	Se överstyrelsen	

Meddelande från redaktionen

LIVHUSAREN utkommer med två nummer årligen.

Pris per nummer: 2 kronor. Medlemmar i kamratföreningen erhåller tidningen gratis.

Prenumeration för ej medlemmar sker genom insättande av 4 kronor på postgiro 61 09 17.

Adressförändringar bör skriftligen insändas till redaktionen och respektive lokalavdelning.

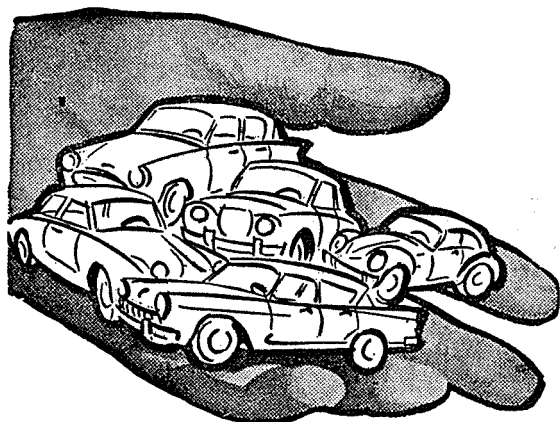
LIVHUSAREN

Berglunds Frisérsalong

Storgatan 52

Rekommenderas

Telefon 136 80

KÖP den begagnade BILEN

där den är som bäst —

köp den hos **JARVIKS**

Vårt motto: »Ingen bil ut på vägen utan trafiksäkerhetsgaranti!» (Obs. skriftlig.)

Bilfirma J. Jarvik AB
Vasag. 29, Skövde, Tel. 108 90

— FÖRETAGET MED PERSONLIG SERVICE —

Vasagatan 29

SKÖVDE

Tel. vx 108 90

FÖR GOD BILEKONOMI — BESÖK

FILIALEN, KARLSBORG

Strandvägen 21 - Tel. 0505/115 55

FILIALEN, TIBRO — RUNE NORD AB

Mariestadsvägen 22 - Tel. vx 0504/102 79, 117 79

Vid köp av RADIO eller TV

vänd Eder till fackmannen

Josef Johanssons
RADIO & TV

AKTIEBOLAG

SKÖVDE

Tel. 0500/117 03

Företaget är — anslutet

Mariestad

Tel. 0501/138 20

Götene

Tel. 0511/501 14

Besök Skövde Fältrittklubbs
RYTTARTÄVLINGAR
under Pingsthelgen

UR PROGRAMMET:

Fredag 15 maj:

FÄLTTÄVLAN, medelsvår; dressyr och uthållighetsprov.

Lördag 16 maj:

HOPPNING och DRESSYR. Lätta och medelsvåra klasser.

Söndag 17 maj:

MILITÄR LAGHOPPNING om H. H. konungens pris. Hoppning och dressyr, svåra klasser. — DM i dressyr för Skaraborgsdistriktet.

Måndag 18 maj:

DRESSYR, svår klass (olympiska programmet)

HOPPNING om AB Volvo Skövdeverkens pris